

MAATALOUS

Karitsanliha menee kuin kuumille kiville. On mukava tuottaa sellaista, mille on kysyntää. LAMPURI PEPPI LAINE

Tehoviljely ja ympäristönsuojelu sopivat samaan pakettiin

Mikkolan tilalla rajattiin jyrkät, polveilevat rantakaistat suojavaiktykiksi. Niiden hyödyntäjiksi hankittiin lampaista, joista vähitellen tuli yksi tilan päätuotantosuunnista.

SALO (MT)

Kalliit tuotantopanokset käytetään siellä, missä ne tuottavat parhaiten, ja hankalasti viljeltävät alueet jätetään tehokkaan tuotannon ulkopuolelle. Tässä Salon Halikossa asuvien Peppi ja Marko Laineen toimintatapa, joka yhdistää talouden ja ympäristönsuojelun toimiviksi paketteiksi.

Idean muuttuminen käytännöksi on vaatinut aikaa, pähkäilyä ja monta harkittua valintaa.

Kasvintuotannolla aloitettiin...

Laineiden tilakokonaisuus koostuu Pepin kotitilasta, Mikkolasta, sekä Markon joen vastarannalta ostamasta Muntolasta. Yhteensä peltoa on viljelyssä noin 190 hehtaaria. Metsäalaa on 240 hehtaaria.

Laineet tapasivat aikanaan agronomiopintojen merkeissä. Reilut 15 vuotta vierähti kaupunkilaisina muissa töissä. Sukupolvenvaihdos Mikkolan tilalla tehtiin 2006.

Tilalla oli luovuttu lehmistä jo kaksi sukupolvea aiemmin. Pepin isä keskittyi kasvintuotantoon ja kokeili monenlaista torjyvästä syöjykasveihin.

Syysvehnä ja nurminadan siementuotanto sopivat tilan oloihin hyvin, ja niiden viljelyä nuoret jatkoivat. Lisäksi tuotetaan muun muassa mallasohraa, öljykasveja ja kauran siementä. Alkuvaiheen tärkein päätös oli suojavaiktykoiden perustaminen.

Peltojen läpi mutkittellee kaksi jokea, jotka kulkevat syvässä, mutkitteliivissa uomissa.

Kilometrien pituisten poimulevien rantojen kyntö oli työlästä ja kasvinsuojeluraiskutusten teko kallistelevassa maastossa hankalaa. Näistä ongelmista Peppi halusi eroon.

"Otetin isän kanssa mitta ja lähdettiin merkitsemään 25 metrin suojavaiktykkeitä. Isä veti rantaan päin, minä pellolle." Vanhan talonpoikaisen ajattelutavan mukaan suojakaista oli hyvän pellon hukkaamista.

...karjatilaksi päädyttiin

Aluksi suojavaiktykoiden kasvusto niitettiin ja paalattiin. Omaa kalustoa ei ollut, joten työ oli naapurien ehtimisen varassa. Sekin turhautti, ettei paalleille oikein löytynyt käyttöä.

Niinpä tilalle tulivat itsekulkevat niittokoneet, lampaat.

Ensinnäkin oli parikymmentä, mutta näin pieni lauma ei selvinnyt urakasta. "Hukkuivat

KARI SALONEN

Kosteikon rakentamisessa tehtiin yhteistyötä WWF:n kanssa.

ruohoviikkoon", Peppi sanoo. Pikku hiljaa lauma kasvoi. Tänä vuonna helmi-maaliskuussa karitsoi jo 85 uuhua. Toinen, 40 uuhun poikimiskausi on ajoitettu heinäkuulle.

Karitsanliha myydään pääasiassa suoraan asiakkaille. Menekki on niin hyvä, ettei mainostamiseen ole ollut tarvetta.

Kun suojavaiktykesopimuksen uusi kausi alkoi, Laineet lisäsivät ja levensivät kaistoja

huomattavasti. Ne eivät enää ole hukkaamista vaan tärkeä osa tilan kotieläintuotantoa.

Leveämmät vyöhykkeet ovat aitaamisen kannalta kätevämmät ja antavat paremman suojan eroosiota vastaan. Viljelyyn jäävät pellot ovat nyt entistä paremman muotoisia.

Riistä viihtyy rannoilla ja kosteikossa

Suojavaiktykoiden ympäristövaikutus näkyi lumien sulaessa selvästi. Pellon pinnalla näkyi nyt kirkasta sulamisvetä.

"Kun näitä vielä kynnettiin, vesi lohkoit maata mukanaan ja kaivoi isoja uria", Peppi kertoo. Ravinteiden ja maa-aineksen

joutumista vesiin estetään myös tilalle rakennettujen kahden kosteikon avulla. Niiden suunnittelussa ja rakentamisessa auttoi WWF, Marko kertoo ja toteaa yhteistyön olleen erittäin toimivaa.

Riistä viihtyy joen rannoilla ja kosteikossa. Vanha peltopyykanta on elpynyt ja runsastunut.

Marko vaalii peltopyyitä ja kosteikkojen sorsia pyytämällä jatkuvasti alueen pienpetoja, kuten supikoiria.

Innokas metsästäjä viljelee myös riistapeltoja ja ruokkii peuroja ja kauriita.

Tilan monimuotoisuutta kasvattaa yhteistyö paikallisen mehiläistarhaajan kanssa. Pölytyspalvelusta hyötyvät molemmat osapuolet.

Patenttiratkaisuja ei ole

Kun Laineet kertovat ratkaisusta, he korostavat moneen otteeseen, että valinnat ovat aina tilakohtaisia. Mikä sopii yhdelle, ei välttämättä ole lainkaan toiselle sopiva ratkaisu.

Kotieläintuotanto sitoo aivan eri tavoin kuin kasvintuotanto. Peppi lopettikin pari vuotta sitten työnsä MTT:llä ja siirtyi päätoimiseksi viljelijäksi.

Marko on edelleen töissä tilan ulkopuolella. "Toistaiseksi", hän sanoo. Tohtorismiehestä tulee vielä jossain vaiheessa maajussi.

SATU LEHTONEN
www.mikkolantila.com

Peppi ja Marko Laineen lampailla on uudessa lampolassa lokoisat olot.

Pelloilta mieluummin laatua kuin määrää

» Suorakylvö säästää polttoainetta ja työtä sekä parantaa maan rakennetta. «

MARKO LAINE

Peppi ja Marko Laine pyrkivät kasvintuotannossa hyvään laatuun. Päätuotteet ovat vehnä, mallasohra ja nurmisiemen.

Syysvehnää pyritään kylvämään vähintään 20–30 hehtaaria joka vuosi. Se tasaa tilan työhuippuja, estää eroosiota talvella ja selviää hyvin alueella tavallisista kuivista keväistä.

Syysvehnän lannoitus jaetaan jopa neljään osaan, jos se on kasvuston kannalta järkevää. Kylvön yhteydessä annetaan tyyppä kohtuullisesti. Seuraava erä annetaan varhain keväällä, kolmas korrenkasvun alussa ja neljäs tarvittaessa tähkälletulovaiheessa.

Myös kevätehnän valkuaispitoisuutta nostetaan lisälannoituksella tähkälletulovaiheessa.

Öljykasveillakin käytetään jaettua lannoitusta.

Lajikkeet valitaan aikaisuuden sekä taudin- ja laonkeston mukaan, ei niinkään huippusatoisuuden. Tämä strategia toimi viime syksynäkin, sillä lähes kaikki saatiin puitua. Tosin tilannetta helpotti se, että käytössä on puhalluslavoja ja -siltoja, joten viljaa pystyttiin puimaan jonoon.

Puintikausi alkaa nurminadalla, sitten valmistuvat syysvehnät ja seuraavaksi aikaiset ohrat,

kaura, kevätehnä ja öljykasvit. Puitavaa riittää tasaisesti moneksi viikoksi.

Nurminadan olki paalataan lampaiden rehukseksi ja sen odella laidunnetaan syksyllä.

Varjoisia "metsäpeltoja" on jätetty luonnonhoitopelloiksi.

Peltoja kynnetaan vain vähän. Esimerkiksi rypsin ja rapsin sänkeä ei kynneta koskaan vaan seuraava kasvi suorakylvetään. Samoin tehdään ohran jälkeen, jos puintijälki on siisti.

Suorakylvö säästää polttoainetta ja työtä sekä parantaa maan rakennetta, Marko toteaa. Tosin se myynä lisää syysitoisia rikkakasveja, joten torjunta-aineet on valittava tarkkaan.

Mikkolan tilalla on sitouduttu 30 prosentin talviaikaisen kasvipeitteisyyteen, mutta useimpiin talvina osuus on ollut selvästi yli puolet.

SATU LEHTONEN

JÄTEVESIPUMPPAAMOT POHJOISIIN OLOSUHTEISIIN

Kiinteistöille ja vesiosuuskunnille Kestävät ja pitkäikäiset Grundfos Polar -pumppaamot soveltuvat pohjoisen ilmastoon vaativiin olosuhteisiin. SEG AUTOADAPT-pumpun ansiosta pumppaamossa ei enää tarvita häiriöalttiita pintakytkimiä, jolloin pumpun toiminta on entistäkin tehokkaampaa ja luotettavampaa.

GRUNDFOS

Neljäsosa ruuastamme on pölyttäjien työn tulosta

Joidenkin tutkimusten mukaan jopa neljäsosa kaikesta ruuasta, jota syömmme, vaatii jossain tuotannon vaiheissa hyönteispölytyksen, pistäjäntuotantoa. Juhon Paukkunen kertoo Järki-hankkeen haastattelussa.

"Jos pölyttäjien määrä dramaattisesti vähenee, se vaikuttaa selvästi sadon määrään", Paukkunen sanoo.

Helsingin yliopistossa kulta-pistäjänsistä väitöskirjaa valmisteleva Paukkunen on huolissaan Suomen pölyttäjäkannoista.

Meillä on noin 230 mesipistäjäslajia. Niihin kuuluvat mehiläiset ja kimalaiset, jotka

ovat tärkeimmät pölyttäjähönteistemme.

"Huolestuttavaa on, että Suomen mesipistäjänsistä 20 prosenttia on luokiteltu uhanalaisiksi."

Paukkunen kertoo maatalouden muutokset ovat suurin syy tilanteeseen.

"Niittyjä on raivattu pelloiksi ja osittain metsitetty. Pölyttäjien luontaiset elinympäristöt ovat kutistuneet."

Lisäksi on paljon lajeja, jotka pesivät lahpuussa. "Vanhojen hirsilatojen korvaaminen peltilaileilla ja rehun paalaaminen suoraan muovikääröihin vähentää pölyttäjähönteisten

elinympäristöjä."

Huolena ovat myös torjunta-aineet, kuten talven mittaan paljon puhuttaneet neonikotinoidit.

Merkitys aletaan jo ymmärtää

Pölyttäjien merkitys ymmärretään onneksi nykyään aiempaa paremmin, Paukkunen sanoo.

"Hedelmätarhoille ja mansikkapellojen laidoille tuodaan pölyttäjien pesiä. On alettu huomata, että pölytyksen arvo onkin suurempi kuin hunajatuo-

tannon arvo."

Pölyttäjistä kannattaa pitää

huolta ja säilyttää niiden pesimäpaikkoja.

Niityt sekä kuivat ja hiekkapohjaiset kedot ovat pistäjänsille kullannarvoisia elinympäristöjä, samoin lämpimät metsärunnat.

Paukkunen muistuttaa, että pölyttäjät tarvitsevat mettä ja siitepölyä koko kasvukauden ajan. Siksi kukkajatkumo on tärkeää; kaikkia kukkivia kasveja ei pitäisi näyttää yhtäaikaan.

Myöskään kaikkia kukkivia pajuja ei pitäisi hävittää viljelymaiden reunoilta, hän korostaa. Ne ovat tärkeitä kevään ensimmäisinä ravintolähteinä.

SATU LEHTONEN

JÄRKI-HANKE

Maatalous tuottaa ekosysteemipalveluita

Järki on Baltic Sea Action Groupin ja Luonnon- ja riistanhoitosäätiön yhteinen hanke.

Sen tavoitteena on maatalouden vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden järkevä edistäminen.

Hanketta rahoittavat muun muassa Louise ja Göran Ehrnroothin säätiö, Sophie von Julinin säätiö, ympäristöministeriö sekä Suomen Kulttuurirahasto.

Järki-hanke julkaisee nettisivuillaan www.jarki.fi kymmenen järki-iskua. Tänä aavattavan huhtikuun iskun aiheena on monituotanto.

Ensimmäinen isku käsittelee kierätsämaataloutta, toinen monimuotoisuutta, kolmas ravinnekuormitusta, neljäs kasvipeitteisyyttä, viides ilmastonmuutosta, kuudes maan kasvukuntoa, seitsemäs vesitaloutta ja kahdeksas laidunnusta.